

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยพรรณนาแบบหาความสัมพันธ์ (descriptive correlational research) เพื่อศึกษาวัฒนธรรมองค์การของกลุ่มงานการพยาบาล ความตั้งใจที่จะอยู่ในงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับความตั้งใจที่จะอยู่ในงาน และความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงาน ความเป็นวิชาชีพ การได้รับการฝึกอบรมและความรับผิดชอบต่อเครือข่ายกับความตั้งใจที่จะอยู่ในงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน

ลักษณะประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานอยู่ในกลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชนทั่วประเทศ จำนวน 340 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่กำลังปฏิบัติงานอยู่ในกลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน จำนวน 310

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 3 ส่วน ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 แบบสอบถามวัฒนธรรมองค์การของกลุ่มงานการพยาบาล และส่วนที่ 3 แบบสอบถามความตั้งใจที่จะอยู่ในงาน ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ระยะเวลาที่ตั้งใจจะอยู่ในงานและปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะอยู่ในงาน ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ ลักษณะของคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการและเติมคำลงในช่องว่าง ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร อายุของบุตร การอาศัยอยู่กับครอบครัว ที่อยู่อาศัยของครอบครัว วุฒิการศึกษาทางการพยาบาลสูงสุด หน่วยงานที่ปฏิบัติงาน ตำแหน่งที่ปฏิบัติงานและระยะเวลาการปฏิบัติงานในกลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามวัฒนธรรมองค์การของกลุ่มงานการพยาบาล ที่อัญชลี วิสิทธิ์วงษ์ (2539) สร้างตามแนวคิดของคูกและลาฟเฟอร์ที่ ซึ่งแบ่งวัฒนธรรมองค์การไว้ 3 ลักษณะ คือ ลักษณะสร้างสรรค์ (constructive styles) ลักษณะตั้งรับ-เนื้อหา (passive-defensive styles) และลักษณะตั้งรับก้าวร้าว (aggressive-defensive styles) เป็นคำถามปลายเปิดจำนวน 60 ข้อ จำแนกข้อคำถามตามเนื้อหาดังนี้ คือ

1. ลักษณะสร้างสรรค์ (constructive styles)
 - 1.1 มิตินุ่งความสำเร็จ 6 ข้อ
 - 1.2 มิตินุ่งความต้องการที่จะประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิตของตนเอง 5 ข้อ
 - 1.3 มิตินุ่งบุคคลและการสนับสนุน 5 ข้อ
 - 1.4 มิตินุ่งไมตรีสัมพันธ์ 5 ข้อ
2. ลักษณะตั้งรับ-เนื้อหา (passive-defensive styles)
 - 2.1 มิติเห็นพ้องด้วย 6 ข้อ
 - 2.2 มิตินุ่งยึดกฎเกณฑ์ 4 ข้อ
 - 2.3 มิตินุ่งการพึ่งพา 3 ข้อ
 - 2.4 มิตินุ่งการหลีกเลี่ยง 5 ข้อ
3. ลักษณะตั้งรับ-ก้าวร้าว (aggressive-defensive styles)
 - 3.1 มิตินุ่งเห็นตรงกันข้าม 4 ข้อ
 - 3.2 มิตินุ่งใช้อำนาจ 6 ข้อ
 - 3.3 มิตินุ่งการแข่งขัน 5 ข้อ
 - 3.4 มิตินุ่งความสมบูรณ์แบบ 6 ข้อ

แบบสอบถามวัฒนธรรมองค์การที่สร้างโดยอัญชลี วิสิทธิ์วงษ์ ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 15 ท่าน และมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค

เท่ากับ 0.86 หลังจากนั้นผู้วิจัยนำไปทดสอบอีกครั้งกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของครอนบาคเท่ากับ 0.84 ลักษณะแบบสอบถามระบุเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เห็นด้วยปานกลาง ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้เลือกตอบข้อเดียว คำตอบมีความหมายดังนี้ คือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก เป็นพฤติกรรมและเหตุการณ์ที่ปรากฏขึ้นสม่ำเสมอเป็นประจำ (100%)
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก เป็นพฤติกรรมและเหตุการณ์ที่ปรากฏบ่อยครั้ง (75%)
เห็นด้วยปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก เป็นพฤติกรรมและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริงเพียงครึ่งเดียว (50%)
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก เป็นพฤติกรรมและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริงเพียงเล็กน้อย (25%)
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึก หรือความเป็นจริงที่เกิดขึ้นเลย (0%)

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้ คือ

การให้คะแนน	ข้อความที่มีความหมายบวก	ข้อความที่มีความหมายลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน 5 คะแนน	ให้คะแนน 1 คะแนน
เห็นด้วย	ให้คะแนน 4 คะแนน	ให้คะแนน 2 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ให้คะแนน 3 คะแนน	ให้คะแนน 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน 2 คะแนน	ให้คะแนน 4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน 1 คะแนน	ให้คะแนน 5 คะแนน

ในการแปลผลคะแนนเฉลี่ยเป็นระดับวัฒนธรรมองค์การดังนี้ คือ

คะแนนเฉลี่ย	ระดับวัฒนธรรมองค์การ
1.00 – 1.49	น้อยที่สุด
1.50 – 2.49	น้อย
2.50 – 3.49	ปานกลาง
3.50 – 4.49	มาก
4.50 – 5.00	มากที่สุด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความตั้งใจที่จะอยู่ในงาน ประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ระยะเวลาที่ตั้งใจจะอยู่ในงาน คือ

ระยะเวลาที่ผู้ปฏิบัติงานวางแผนจะปฏิบัติงานอยู่ในกลุ่มงานการพยาบาล

โรงพยาบาลชุมชนต่อไป

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะอยู่ในงาน ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของไพรซ์และมุลเลอร์ (Price & Mueller, 1981) ประกอบด้วย ความพึงพอใจในงาน ความเป็นวิชาชีพ การได้รับการฝึกอบรมและความรับผิดชอบต่อเครือข่าย จำนวน 23 ข้อ จำแนกตามเนื้อหา ดังนี้ คือ

ความพึงพอใจในงาน	7 ข้อ
ความเป็นวิชาชีพ	7 ข้อ
การได้รับการฝึกอบรม	3 ข้อ
ความรับผิดชอบต่อเครือข่าย	6 ข้อ

แบบสอบถามในส่วนของปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะอยู่ในงาน ลักษณะของคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อยและเห็นด้วยน้อยที่สุด ให้เลือกตอบข้อเดียว คำตอบมีความหมายดังนี้ คือ

เห็นด้วยมากที่สุด	หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความที่ให้มาทั้งหมด
เห็นด้วยมาก	หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความที่ให้มาเป็นส่วนมาก
เห็นด้วยปานกลาง	หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความที่ให้มาปานกลาง
เห็นด้วยน้อย	หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความที่ให้มาเป็นส่วนน้อย
เห็นด้วยน้อยที่สุด	หมายถึง ไม่เห็นด้วยกับข้อความที่ให้มาทั้งหมด

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้ คือ

การให้คะแนน	ข้อความที่มีความหมายบวก	ข้อความที่มีความหมายลบ
เห็นด้วยมากที่สุด	ให้คะแนน 5 คะแนน	ให้คะแนน 1 คะแนน
เห็นด้วย	ให้คะแนน 4 คะแนน	ให้คะแนน 2 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ให้คะแนน 3 คะแนน	ให้คะแนน 3 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้คะแนน 2 คะแนน	ให้คะแนน 4 คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้คะแนน 1 คะแนน	ให้คะแนน 5 คะแนน

ในการแปลผลคะแนนเฉลี่ยระดับปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะอยู่ในงาน มีดังนี้ คือ

คะแนนเฉลี่ย	ระดับปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะอยู่ในงาน
1.00 – 1.49	น้อยที่สุด
1.50 – 2.49	น้อย
2.50 – 3.49	ปานกลาง
3.50 – 4.49	มาก
4.50 – 5.00	มากที่สุด

ในการแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ตามเกณฑ์ที่บูดี ฤาชา และคณะ (2537) ให้ไว้ดังนี้

r มีค่า 0	หมายถึง	ตัวแปรทั้งสองตัวไม่มีความสัมพันธ์กันเลย
r มีค่า 0.1 – 0.3	หมายถึง	ตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อย
r มีค่า 0.4 – 0.7	หมายถึง	ตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
r มีค่า 0.8 – 0.9	หมายถึง	ตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์กันในระดับมาก
r มีค่า 1	หมายถึง	ตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์

การหาความตรงและความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การหาความตรง

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามส่วนที่ 3 แบบสอบถามความตั้งใจที่จะอยู่ในงาน ในส่วนของปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะอยู่ในงาน ไปตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์ด้านการศึกษาพยาบาล 3 ท่าน และผู้บริหารการพยาบาล 2 ท่าน หลังจากนั้นนำมาคำนวณหาความตรงกันของผู้ทรงคุณวุฒิ (interrater agreement) ได้ค่าเท่ากับ 0.91 และดัชนีความตรงตามเนื้อหา (content validity index) ได้ค่าเท่ากับ 0.91 หลังจากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาพิจารณาแก้ไข ปรับปรุงตามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้มีความชัดเจนด้านเนื้อหาและมีความเหมาะสมด้านภาษาที่ใช้ ก่อนนำไปหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือและนำไปใช้จริง

การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามส่วนที่ 2 แบบสอบถามวัฒนธรรมองค์การของกลุ่มงานการพยาบาล และส่วนที่ 3 แบบสอบถามความตั้งใจที่จะอยู่ในงานในส่วนของปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะอยู่ในงาน ไปทดสอบกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach 's coefficient alpha) แบบสอบถามวัฒนธรรมองค์การของกลุ่มงาน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.84 ส่วนแบบสอบถามความตั้งใจที่จะอยู่ในงานในส่วนของปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะอยู่ในงาน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.78

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์ โดยดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากคณะบดี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขและสภาการพยาบาล ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อสำรวจจำนวนและรายชื่อของพยาบาลวิชาชีพชาย ที่ปฏิบัติงานในกลุ่มงานการพยาบาลโรงพยาบาลชุมชนทั่วประเทศ
2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากคณะบดี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชน ผ่านหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลทุกแห่ง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล
3. เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้ผู้ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชน ผ่านหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลทางไปรษณีย์ พร้อมแนบหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เพื่อแจกให้กลุ่มตัวอย่าง
4. กำหนดขอรับแบบสอบถามคืนภายใน 4 สัปดาห์ หลังจากนั้นผู้วิจัยติดตามโดยได้โทรศัพท์ติดต่อหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล ให้ช่วยติดตามให้อีก 2 สัปดาห์ รวมระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 6 สัปดาห์
5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับมา จำนวน 225 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 72.58 ได้แบบสอบถามที่ตอบสมบูรณ์ครบถ้วนทั้งหมด จำนวน 220 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 70.96

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ SPSS/PC⁺
(Statistical Package for the Social Science / Personal Computer : SPSS/PC⁺)
ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ
2. วิเคราะห์วัฒนธรรมองค์การของกลุ่มงานการพยาบาล โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์ความตั้งใจที่จะอยู่ในงานของพยาบาลวิชาชีพชาย โรงพยาบาลชุมชน โดยการประเมินจากระยะเวลาที่พยาบาลวิชาชีพชายวางแผนที่จะปฏิบัติงานอยู่ในกลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชนต่อไป โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ
4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การของกลุ่มงานการพยาบาล กับความตั้งใจที่จะอยู่ในงานของพยาบาลวิชาชีพชาย โรงพยาบาลชุมชน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)
5. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงาน ความเป็นวิชาชีพ การได้รับการฝึกอบรมและความรับผิดชอบต่อเครือข่ายกับความตั้งใจที่จะอยู่ในงานของพยาบาลวิชาชีพชาย โรงพยาบาลชุมชน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)